

sem se vsemu temu, a dečak, kakor bi bil zadovoljen, ker sem bil sprejel njega nasvet, zapustil me je ne le do cela jasnega obraza, temuč nekoliko promenjenega in z nekakim neprijaznim nasmehom.

Vesel sem bil, da se skoro izkopljem iz te ječe in izmed kmetov, ki nisem mogel umeti jih, tako čudno so se vèli do mene. Ali ta dan se mi je zdel, da je posebno dolg; večer je bil še neprijetnejši in največ dolgočasen. Legel sem spat, hotel sem ga skrčiti in pripraviti se, da rano vstanem in odpeljem se; ali vsi ti čmerni obrazi so spanec gonili od mojih trepalnic. Ukradla se mi je v dušo slutnja nekake velike nesreče. V očeh teh ljudi, na krilih njih glasov, — da, v njih molčanji je tičala nekova grožnja, ali vsaj bivalo neko neznano sovraštvo. Poznal sem, da sem v divji stepi, kjer zli ljudje in hudodejski dogodki niso bili nikakoršna redkost; ko sem premislil naglo zmeno, ki je bila po vrnitvi polotila se starčevih sinov, jel sem sumiti, da le-ti utegnó, kar se mene tiče, imeti slabe namere, ki niso prihajale na misel ni dedu, niti ženskama, ko sem bil iz začetka zašel k njim na hutor (samotino). Ali ni mučila me bojazen toliko, kolikor neprijetna očaranost mojega čutja, ki je popreje prošnila bila me z njim gostoljubnost in dobrodejna priprostost ljudskih običajev.

Blezu o polunoči sem zadremal na nekoliko trenutkov, ali moje misli so probujene drugam krenile in odpeljale me daleč od časa in prostora, ker ko sem bil obrnil se na svojem trdem ležišču in ozrl po izbi, obtičale so moje oči na nekem nenavadnem predmetu, ki nisem mogel razjasniti si ga, dokler se živejše nisem spomnil, kje sem in kaj vse je minole tri dni godilo se z menoj.

V izbi ni bilo temno, gotovo je bil vstal mesec, da je svetil na vedrem nebu, ker če prav s priprosto svetlobo ni prodiral zamrzlih oken, vendar je preganjal temoto in na nasprotni strani delal cvetličasto, blede srebrno zaveso.

Od raztopljivih vzorov, ki so bili po šipah hude zime očiti risek, odlikovala se je belejše in živejše nekova podoba. To je bila ženska podoba, — podoba, kakor sneg, bele device, ki je poprejšnjo noč v sanjah spremljala me na podzemski svet po mrazi in vijavici. Mislil sem, da zopet sanjam, ali otrl sem oči, preveril sem se, da vidim res in na tanko nekov nem predmet. Poznal sem žensko podobo in tudi nje črno kito, zavito po vratu. Videl sem živo osebo, ki je neznatno in skrbno gibala in bližala se mi. To je bila zopet hčerka in sirota v tem domu, le ona je mogla skozi zavešene duri v sosednji izbi priti, da nihče ni videl je, ali neizrečeno sem se čudil nje nenadnemu prihodu. Šla, ali prav za prav: krilila je bosih nog — in v sami košulji je bila, — v košulji, zvezani z rudečim trakom pod brado. Česa je iskala todi? — zakaj je bližala se mi? Mlad sem bil, tega bitja prikazen ni mogla strašiti me, ali te device prisotnost tukaj in o tem časi je neizrečeno zméla me! Vrtelo se mi je po glavi, ko sem videl, ali prav za prav: ko sem čutil, da se bliža mi. Sama je drhtela, ko je bližala se. Časi je koraknila in zopet koraknila naprej, a koraknila in zopet koraknila nazaj. Samo gibljaje z rokama si čul: imela je roci pred seboj sklenjeni, kakor da moli, a zopet obe razprostrti, kakor bi bila o temoti ali slepoti iskala pravega pota. Ko sem jo videl, da giblje z rokama, zdelo se mi je, da plava o blede mesečini, zato sem mislil, da utegne biti mesečna, da spí in meží, pa blodi po moji izbi. Dolgo časa nisem ni genil, čudil sem se in naglo oprl ob kolec. Ta trenotek je tudi devica stopila nazaj, ali uže je bila blizu mene, — opazil sem, da ne spí, da gleda — in da o pristopu ni bila mesečna. Res je ta

trenotek zdelo se mi, da jo zapušča bojazen, ker — ko so bile nje oči vlovile se z mojimi očmi, nasmijala se je, odločno je ubrala pot in približala se moji postelji.

„Mólči“ — rekla je — „če hočeš živeti! če kdo začuje tvoj glas, — če se domisli kdo, da sem jaz tù, pogineva oba!“

„Čudil sem se tem besedam, ni dehnil nisem več.“

„Tiho bodi!“ — rekla mi je zopet — in kakor bi se bila bala, da bi nevedoma ne spregovoril, položila mi je čez ustni prste. Ti prsti so bili goreči, če prav je na celem telu tresla se, kakor da jo mraz lomi. Ko sem videl tako ginjeno, zabil sem popolnoma sam na-se, popolnoma sem zgubil samosvest, da prihaja k meni z nekako grožnjo in sè svarilom. Prošinila me je neka posebna usmiljenost do te bedne in bolehave device, — želel sem, da bi ne tresla je zima in bojazen, umeknil sem se na svoji klopi, posadil sem ná-njo devico na kraj in oprl sem nje ramo ob svoje prsi. Rada je dala posaditi se, račila je nakloniti se ná-me; pomolčala je nekoliko trenutkov, naposled pa je, kakor poprej, z jako zadržanim glasom spregovorila: „Ti si tisti vlastelin, ki je obesil mojega očeta, ali ne?“

„Ali jaz?! — vsikriknil sem, nisem znal, o čem govori.“

Devica mi je s celo dlanijo zaslonila usta.

„Mólči!“ — rekla je — „šepetaj, če hočeš kaj povedati, ali boljše bode, da nič ne govoriš in poslušaj! Ti si tisti vlastelin, ki je obesil mojega očeta, ded in strijci znajo, da si ti tisti vlastelin. — vsi znajo, da si pripotoval iz Krasnojara, da si nas poiskal v stepah, da nas poznaš, sè seboj odpelješ in pogubodeš v svojem selu. Vse to znajo vsi!“

To trenotje so se mi odprle oči in razjasnilo se mi je vse, kar je dosle bilo mi tajna zagonetka. Zablodil sem slučajno med rodovine Krasnojarskih ubežnikov, zato sem bil na sumu, da sem nalašč in sè slabimi nameni prišel k njim. Lehko sem sodil, da mi grozí velika nevarnost, — preté ljudjé, ki me sodijo, da sem došel iskat krivičnih, to je, ubežnih poslušnikov. Znal sem, kako težko se bodem odtegnil njih pestem, ker sem sam bil z dvema slugama vred, izmed katerih eden je bil Žid, — znal sem, da ne bodem kos njih kočí, močni tri pokolenija razkačenih kmetov. Najneprijetnejše pa mi je bilo to, ker je devica sodila me, da sem umoril jej očeta.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 26. aprila. — Objavljeno je, da je c. kr. namestništvo v Trstu gosp. Fr. Žepiča, pristava slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici, imenovalo udom izpraševalne komisije za sposobnost ljudskih učiteljev, in sicer za kmetijske predmete. Da se ta gospod, podpiran od neke strani, za trdno nadeja, da postane po odstopu našega odličnega strokovnjaka gosp. Povšeta vodja naši kmetijski šoli, temu se pri nas na Goriškem ne čudimo, kajti treba je le naše razmere poznati, in takoj se ve, da je pri nas vse mogoče. Ali čudimo se pa, da pri visokem c. kr. namestništvu v Trstu ne vedó, koga udom komisije imenujejo. Kdor ima ljudske učitelje iz kmetijstva izpraševati, mora v tem predmetu vsaj sam izprašan biti. Novo imenovani ud izpraševalne komisije pa ni nikdar obiskaval kako kmetijsko šolo, ni niti naravoslovec in je le v svojem časi videl navadno gozdarsko šolo v Križevacu. Ali ni na pripravnici v Kopru g. prof. Kristan izvrsten strokovnjak, ali ni potovalni učitelj g. E. Kramer izprašan učitelj za više gospodarske šole? Ali je za slovensko kmetijstvo

na Goriškem zadostljivo, da izprašuje iz kmetijstva nestrokovnjak? Kaj porekó k temu učitelji, kako zaupanje zamorejo imeti na drugi strani kmetovalci do učiteljev, katerim je kmetiško zmožnost nestrokovnjak ocenil, in kaj poreče k temu g. prof. kmetijstva na pripravnici v Kopru, kojega tako rekoč nadzoruje kmetijstva nezmožni ud izpraševalne komisije. *)

Iz Gorice 27. aprila. (Izv. dop.) Tudi za Goriško so uže volitve za državni zbor razpisane, in morajo biti izvršene do 8. junija. Politično društvo „Unione“, kateremu je glasilo irredentarski „Corriere“, je uže imelo shod v ta namen, in sicer v Gradiški ter bi spravilo rado kakega kandidata, katerega bi se veselil tudi tržaški „Indipendente“. Prošta Valussi-ja bi „Unione“ rada izpodmeknila in bo za njegov sedež vsakako hud boj. Coronini Irredenti tudi ni po všeči; pa je grozdje to pot še prekislilo, in ga hoče tudi „Corriere“ priporočati, kakor pravi on in „Indipendente“ iz oportunstva. Pa o dotičnih kandidatih in namerah prihodnjič več.

V soboto smo tukaj spremili k večnemu počitku Antona Tomana, učitelja v pokoji, ki je doživel visoko starost 83 let. Uže pred 25 leti je bil doslužil na tedanji glavni vzorni šoli goriški svojih 40 let, pa je potem še več let v isti šoli prostovoljno poučeval. Rajni je bil skoz in skoz možak stare korenine, pravi slovenski poštenjak, čist značaj, kakor malo takih. Za svoje dobe je bil on v Gorici prvi Slovenec, t. j. prvi slovničar, ki je na c. kr. učiteljšči in drugod slovenščino poučeval. Pred 25 leti je on prvi uvedel tudi slovenske slavnostne govore, s kakoršnimi so se takrat šolska leta končavala. Ko se je v Gorici Slovencem trda godila, bil je on tako rekoč rešitelj in vodja goriške čitalnice; bil je njen predsednik in vzoren njeu hišni gospodar. Ta zasluženi možak, ki je bil rojen na Vipavškem, bil je povsod spoštovan in se je, kakor otrok veselil svojih nekdanjih učencev, kedar je slišal o njih napredku v življenji, sosebno če so se odlikovali tudi v narodnem oziru. — Spreveda se je udeležila šolska mladina sedanje vadnice z dotičnimi učitelji; prišli so tudi vodje srednjih šol in nekaj čitalničnih udov k sprevodu. Udeležba se nam je zdela sploh premlačna ravno od slovenske strani, najbolj pa od strani čitalnice. Kar pa nas je najbolj osupnilo, ni bilo na mrtvaškem vozu niti enega venca, in goriška čitalnica bi bila morala v prvi vrsti s takim krasom nekdanjega svojega predsednika počastiti. Taka opustljivost se mora najmanj netaktnost imenovati, naj zadene Petra ali Pavla. Slavno predsedništvo si s tem gotovo ni hvale zaslužilo. — O Lahih znamo poročati, kako svoje možé ob smrti časté; sebe pa ne vidimo. Kakor da bi imeli v Gorici môž na izbor, s katerih zaslugami bi se nam bilo ponašati! Gra-jati moramo, da naši kolovodje ne poznajo nobene prave mere pri ocenjavanji naših rodoljubov, ene po časnikih

*) Ta dopis sprejeli smo izjemno, akoravno se peča z osebnostimi, kar je proti načelom našega uredništva. Gospod dopisnik naj oprostí, da smo dopis okrajšali in mu odvzeli sicer zaslužen o jstrino. Da smo pa dopis sprejeli, vodila nas je ljubezen do kmetijstva, za katerega blagor bodemo vedno in povsod delali. Mi poznamo službovanje gosp. Žepiča na Slapu, vemo, kakošno hvalo je on dolžan gosp. Povšetu, da je bil na Goriško šolo sprejet in vemo, kaj se je vse godilo, da se je delavnost gosp. Povšeta v blato povaljala. Obžalujemo strast onih gospodov, ki v svojem listu hinavsko jadikujejo po gosp. Povšetu, ker ostavi Gorico, v resnici so pa zavratno vso možno poskusili ga politično umoriti in mu delovanje v Gorici popolno onemogočiti. Pa tu ne mislimo žurnalistov judovske „Neue freie Presse“, ampak slovenskega lista. Dovolili si bodemo še pri priliki izgovoriti besedo o goriški kmetijski šoli.

Vred.

časté, ko so nam samo upanje vzbujevali za bodočnost, druge pa prezirajo, ko so bili uže faktično mnogostransko zaslužni. Gospoda, to se pravi v rodoljubnih srcih pogum tlačiti, ne pa vzbujevati. Brez zamere, pa pravična kritika mora na dan tudi za take prilike! Pokojnemu poštenjaku pa večni mir!

Iz Ljubljane. (Volilno gibanje za državno-zborske volitve na Kranjskem.) Za Kranjsko razpisane so volitve za državni zbor, in to: 1. za kmetijske občine za 28. dan maja; 2. za mesta in trge za 2. dan junija; 3. za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani za 3. dan junija; 4. za veliko posestvo pa za 5. dan junija. — Najveselejša in najvažnejša novica za Kranjsko pa tudi za vso dosedanjo večino državnega zbora je ta, da je gospod grof Hohenwart odločno izrekel svojo pripravljenost, še dalje prevzeti poslanstvo. S tem je dosedanjemu klubu in pa vsi desnici državnega zbora tudi zagotovljen najspretnjši, najbolj skušen vodja, ki tudi ob enem vživa zaupanje in ima veljavo v vsih krogih desnice, ne manj kakor pri vladi in pa zaupanje cesarjevo.

— (Več slovenskih poslancev iz Kranjskega) in pa gospod tajnik trgovinske zbornice porabilo je svoje bivanje na Dunaji pri sklepanji državnega zbora še v to, da so si ogledali tamošnji tehnologični muzej in ž njim združene obrtniške šole. — Dvorni svetovalec Exner in pa prof. Pfaf razkazavala sta jim zeló uljudno vse oddelke tega tudi za našo deželo velevažnega zavoda.

— (Knafelnovih ustanov) za dunajske vseučilišnike s Kranjskega se je za letošnje šolsko leto razpisalo ravno sedaj deset po 240 goldinarjev. — Večna hvala pa gre tudi marljivim in modrim oskrbovalcem, ki so začetkom neveliko ustanovo pomnožili do tako velikanske svote?

— (Konkurs Tschinkelneve firme) razmotava se dosti ugodno, ker upniki sprevidijo, da bo firma po vsi moči varovala tudi korist upnikov in kakor vse kaže, se bodo po tej poti ohranila vsa ona podjetja, ki so bila tudi do sedaj uže dobra. — Zdaj dovršena likvidacija firm „August Tschinkelnovi sinovi“ in pa „Theodor Tschinkel“ pokazala je, da so se tirjatve 558 strank s skupno svoto 8,100.000 gold. spoznale za veljavne, zoper druge tirjatve v svoti 1,700.000 gold. pa je ugovor vložil upravnik konkurzne mase. — Še v teku tega meseca imajo se pričeti obravnave vseh združenih Tschinkelnovih firm z upniki, katerih so baje nekateri uže sedaj izrekli pripravljenost v to, ne da bi bili še vedeli pogoje.

— (V obrambo obrtnikov) izdalo je pravosodno ministerstvo naredbo, po kateri se bo od njih odvrnila škoda, ki so jim jo do sedaj prizadevale cesarske kaznilnice s tem, da so mnogo izdelkov izdelavale po tako nizki ceni, da tem nasproti obrtnikom mnogokrat ni bilo več obstanka. Ministerska naredba se glasi tako: „Da se kolikor moč odpravijo ponavljajoče pritožbe obrtvalcev, da jim delo v kaznilnicah pripravlja konkurenco ter škoduje njihovim interesom, se zaukazuje višjim državnim pravdnštvom, katera imajo vodstvo v kaznilnicah, nasledje: 1) Pri onih obrtnih delih, imenito pri krojaških, črevljarskih, mizarskih itd., katera se v državni režiji v kaznilnicah opravljajo za vnanji promet ali pa za privatne stranke, naj se cena za posamične izdelke tako vredi, da bode brez škode za delo, kolikor moč, jednaka isti ceni, kakeršno nastavljajo prosti obrtvalci za jednako vrsto izdelkov; 2) naj se pri obnavljanji pogodeb s privatnimi podjetniki o oddaji kazenskih močij določi plačilo v toliki meri, da se kolikor moč izogne oškodovanju obrtvalcev po tej konkurenci; 3) v kolikor se to ni uže zgodilo, naj se v vsaki taki pogodbi privatni podjetnik zaveže, da

Novičar iz domačih in tujih dežel.

ne bodo v zborniškem okraji, v katerem je kaznilnica, prodajal izdelkov, kateri so se napravili v kaznilnici ter tako ne delal konkurencije malemu obrtu; 4) novi cenovniki in tarife o mezdi predložijo naj se v odobrenje pravosodnemu ministru, predno se definitivno nastavijo.“

— (Mestni odbor ljubljanski) z dosedanjimi svojimi odborniki imel je včeraj svojo zadnjo sejo. Ker bodo v odborovi seji navzoči že tudi novoizvoljeni odborniki in se ima voliti tudi nov župan, — zahvalil se je včeraj župan Grasselli posebno še onim odbornikom, ki so iztopili, pa se je zahvalil tudi vsem ostalim odbornikom kratko omenjaje delovanja zadnjih pet let. Županu zahvalil se je v imenu in s pritrjevanjem navzočih odbornikov dr. Zarnik.

— (Kanonik in semeniški vodja dr. Kulavic) preselil se je zadnjo soboto z Dunaja v Ljubljano. Na kolodvoru pričakoval ga je vodijev namestnik gospod dr. Lampe. Zvečer priredili so mu bogoslovci zastaveničko.

— (Odbor „Matice Slovenske“) zboruje danes (v sredo) 29. aprila ob 5. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu št. 7.

Dnevni red:

1. Potrjenje zapisnikov o LXVII. odborovi seji in o XX. rednem velikem zboru.
2. Naznanila prvosedstva.
3. Volitev prvosednika, njegovih namestnikov, blagajnika in pregledovalca društvenih računov.
4. Volitev odborovih odsekov.
5. Poročilo tajnikovo.
6. Poročilo gospodarskega odseka.
7. Posameznosti.

— (Prva seja novoizvoljene trgovinske zbornice kranjske) bila je po naročilu gospoda trgovinskega ministra minulo soboto dne 25. aprila s sledečim dnevnim redom:

1. C. k. dvorni svetovalec gosp. Rudolf grof Chorinsky odpre trgovinsko in obrtno zbornico;
2. ustanovitev zbornice, volitev predsednika in podpredsednika.

Po tem dnevnem redu pričel je gospod dvorni svetovalec grof Chorinsky zborovanje s tem, da je naznanil naročilo ministrovo, pozdravil izvoljene odbornike in izrekel pripravljenost vlade po vsi moči podpirati delovanje trgovinske zbornice, konečno pa je pozval starosto odbornikov gosp. Horaka, da prevzame začasno predsedništvo, da se izvoli predsedništvo. Ko se je to zgodilo, prebere gospod tajnik Murnik poročilo volilne komisije, po katerem so bili izvoljeni v trgovinsko in obrtno zbornico, in to

1. v **trgovinskem** oddelku gospodje Franc Hren, Vaso Petričič, Josip Kušar, Fr. Ks. Souvan, Miha Pakič in J. Perdan;

2. v **obrotniškem** oddelku pa gospodje: Blaž Mohar, Omersa, Pavšler in Ribič, dalje J. Baumgartner in Krenner, in O. Dolenc, Dovgan, Horak, Jenko, Klein, Kolman, Krsnik, dr. J. Poklukar, Fil. Zupančič in Žitnik, konečno pa Eichelter in C. Luckmann.

Potem navedel je g. tajnik statistične nadrobnosti volitev, pri volitvi predsedništva pa sta bila pri navzočnosti 17 odbornikov dosedanja predsednika J. Kušar za predsednika, J. Horak pa za podpredsednika soglasno z vsemi glasovi razun lastnih zopet izvoljena in potem seja sklenjena.

Z Dunaja. — Vkljub viharnega volilnega gibanja odmevajo še od vseh strani jasne in odločne cesarjeve besede iz prestolnega gibanja, da bo njegova vlada z vstrajnostjo in udanostjo za blagor države hodila po dosedanjih potih, da se tako doseže, kar je bilo zadnjih šest let pričetega, po namenih, željah in nadah, izrečenih v prvem prestolnem govoru. — Tako odločne besede cesarjeve levičarjem še vedno bobne po ušesih levičarskih in ako se kažejo še toliko pogumne, vendarle povsod proderajo znamenja obupnosti. — Čez šest tednov polegel se bo vriš, znan bo izid volitev in prestopilo se bo na uvrstjenje izvoljencev pa osnovo klubov. — Gališki „Czas“ hoče vedeti, da se novi državni zbor snide meseca septembra, k razpravi adrese, izvolitvi delegacij in dovolitvi trimesečnega proračuna, tako da se bode nadaljevanje moglo odložiti do srede meseca januarija. — Oktobra meseca naj bi zborovali deželni zbori, novembra pa delegacije. — Tako se ugiblje, pa gotovo odločenega še ni nič.

Angleška. — Na razmere med Angleško in Rusko ozira se sedaj ne samo vsa Evropa in Azija, temveč ves svet. — Žalibog so se te razmere zadnji teden še nekoliko poojstrile. Sicer zagotavljate še obe stranki dobro voljo mir ohraniti, toda svojeglavnost, nekoliko uže storjene priprave, deloma tudi hujskanje dela razpor zmiraj večji in večji, poglavitno pa stvarno oestro nasprotje v srednji Aziji, katero bolj in bolj tišči v boj, kaže, da je sedaj vojska uže vendar postala težko izogibljiva. — Ako bi se sedaj odložila, nastopila bo gotovo v prihodnosti. Ker naravno je, da vpliv Ruske v sosedni ji Aziji raste in raste, vpliv oddaljene Angleške pa, katera je dosedaj v svojih kolonijah iskala samo le svojega dobička, pojema. — Državni zbor angleški obravnaval je ta ponedeljek zvečer predlog vladin o privolitvi vojnega kredita 11 milijonov angleškega ali 110 milijonov gld. našega denarja. Pri tej priliki govoril je ministerski predsednik o razporu z Rusko eno in pol ure ter je jasno razložil dosedajne dogodbe, naglašal sicer tudi dobro voljo ohraniti mir, pa tudi zahtevajoč pooblastila, dovoljen kredit porabiti za vsak v brambo koristi in časti države potrebni korak. Zbornica odobraval je Gladstonov govor in zahtevan kredit dovoljen je bil soglasno.

Ruska odbila je zahtevo Angleške, preiskovati, kdo je zakrivil prvi boj na afganski meji. Rastrosila se je po angleških časnikih uže vest, da hoče car uže oditi v Moskovo in izdati tam vojni manifest, toda ta vest se preklicuje. Nasproti pa je očitno, da se delajo vse priprave za vojsko. — Angleška „Times“ trdi, da bo angleško vojno brodovje siloma prodrlo skoz Dardanele v slučaju vojske.

Žitna cena

v Ljubljani 18. aprila 1885.

Hektoliter: pšeuice domače 6 gold. 83 kr. — banaške 7 gold. 74 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 6 gold. 53 kr. — rži 5 gold 20 kr. — ječmena 5 gold. 20 kr. — prosa 5 gold. 85 kr. — ajde 4 gold. 71 kr. — ovs 3 gold. 57 kr. — Krompir 2 gold. 86 kr. 100 kilogramov.